

Baratxuria Faltzesen

Jakoba Errekondo

jakoba@bizibartztea.eus

Udaberrian jasoko ditugun uztak bu-ruan, ereintza eta landaketa lanetarako tarte polita da hotz handien aurreko hau. Besteak beste, baratxuria (*Allium sativum*) orain ereiten da. Baratxuriaren ugalketarako ez dugu hazirik erabiltzen, begia, atala, xixterra edo izterra baizik, baina hala ere erein esaten zaio, berez landatzea litzatekeenari. Edo landatu, landare forma osoa duena –sustrai, zuztar eta hosto– bakarrik landatzen da? Eta hazi izan edo ez, haziaren lana –sustrai, zuztarra eta hostoa eman– egiten duen guztiari erein esaten zaio?

Hemendik aurrera da berakazdia osatzeko sasoi, ahal izanez gero ilbeheran. Berdetan edo freskotan, baratxuri berri edo berakaztxo modura jatekoa orain hasi eta udaberrira arte erein daiteke. Erein eta hiru bat hilabeteen baratxuri berria, hostajea bakarrik denez, jateko moduan da. Burutzeko sei hilabetetik gora behar du.

Burutarako jartzen dena, aldiz, neguaren aurretik erein behar da; neguko hotzak buru hori sortzen lagunduko dio. Begira bestela baratxuri onenak non egiten diren, toki hotzetan. Euskal Herrian

NINO BARBIERI

ezaguna da Faltzesko baratxuria, eta han hotz ederra egiten du: abenduan, urtarrilean eta otsailean batezbesteko temperatura ez da 7 °C-ra iristen.

Faltzesen baratxuri eguna ospatzen dute udaren sarrera oro. Ehunka urte daramate bertakoek baratxuria lantzen. Itxuraz, XVII. mendeaz geroztik. Orduan elizari eta markesari ohiko nekazaritza mozkinengatik hamarrenak ordaindu behar zizkieten; jendilaje hori mantentzeagatik laboreak, barazkiak edota lekaleak egitea garesti ateratzen zitzairen, eta ekoizpen berri bat, ordainpekoa ez zen bat sartu zuten:

Toki hotzetan egiten dira baratxuri onenak.

baratxuria. Ederki ematen zuela jabetu eta hari heldu zioten.

Baratxuria guk ederki jaten dugu, baina animalia gehienek ezin dute usaindu ere egin. Horrexegatik intsektizida modura erabiltzen da. Ur pixka batean bi baratxuri atal irabiatu txiki-txiki egin arte. Iragazi eta bost litro ur osatu horrekin. Ihinztigailu batekin intsektuak busti, edo haien erasotik libratu nahi ditugun landareak. Orkatzak, untxiak, erbiak eta abar ere uxatzen ditu. ■

Basherri
GIPUZKOAKO KONTSUMO TALDE ETA KOOPERATIBAK *sare*

HEMENGOA ETA EKOLOGIKOA, GOZATU GUREAZ!

